Δεν λέω σε μια άδεια αίθουσα, καθότι θερινός, σε μια άδεια πλατεία λοιπόν, μόλις πέντε άτομα στο σύνολο, εκ των οποίων οι δυο αποχώ ρησαν στο ημιχρόνιο, και απέμειναν μόλις τρείς χωρίς τον κούκο, έως τέλους της προβολής. Κάπως έτσι υποδέχτηκε το Αθηναϊκό κοινό, τουλάχιστον εκεί που είδα την ταινία The last movie. Με τεράστια περιέργεια βρέθηκα στην δεύτερη παράσταση για να δω κάτι που όπως ελέχθη δεν είχε προβληθεί στην Ελλάδα από το ΄71 που γυρίστηκε.

Ένας νέος, στα 35 του, εκφραστικός, Dennis Hopper, με ήδη δυο διαζύγια, ο δεύτερος του γάμος είχε διάρκεια οκτώ ημερών, άνοιγε το δρόμο για να γίνει αυτό που αργότερα, το περιοδικό Rolling Stone θα περιέγραφε ως *«ένας από τους πιο διάσημους τοξικομανείς του Χόλυγουντ»* . Αν όμως, στα 33 σου χρόνια γυρίζεις μια ταινία που κοστίζει κάτι λιγότερο από 400 χιλιάδες δολάρια και φέρνει στα ταμεία της Columbia 60 εκατομμύρια, ε! τότε σου δίνεται το ελεύθερο να κάνεις περίπου ότι θες. Το ’69 λοιπόν κάνει το Easy Rider, ως σκηνοθέτης και ηθοποιός, το ’71 κατεβαίνει στο Περού και γυρίζει το The last movie όπου επιπροσθέτως πρωταγωνιστεί.

Η ταινία κέρδισε το βραβείο των κριτικών στο φεστιβάλ της Βενετίας, αλλά υπήρξε εμπορική αποτυχία, κοστίζοντας στην Universal ένα εκατομμύριο δολάρια. Μα και αυτή η απώλεια υπήρξε απόρροια της απληστίας των στούντιος καθώς πίστευαν ότι θα μπορούσαν να επαναλάβουν μια παρόμοια, με το Easy Rider, εισπρακτική έκρηξη, στοχεύοντας στο νεανικό κοινό. Έδωσαν λοιπόν μια λευκή επιταγή στον Hopper, αλλά το αποτέλεσμα ήταν εντελώς αντίθετο από τις επιθυμίες τους. Στοίχισε επίσης και τον εξοστρακισμό του δημιουργού από το Χόλυγουντ για μια δεκαετία.

Ακόμα και σήμερα, βλέπεται δύσκολα, πόσω δε μάλλον πριν μισό σχεδόν αιώνα, όσο και αν ο D.H. διατείνεται ότι ήταν μπροστά από την εποχή του. Αποτελεί ασφαλώς μια απόπειρα καταγγελίας της βίας, της επιβολής των προθέσεων της ισχυρής Β. Αμερικής, Η.Π.Α. εν προκειμένω, στη φτωχή Νότια, αλλά και της κριτικής ενάντια στη φούσκα του θεάματος.

Προφανώς είναι αντισυμβατική, δημιουργεί δικούς της κανόνες αφήγησης, και μοιραία αδυνατεί να προσελκύσει ευρύ κοινό. Υπάρχουν όμορφες εικόνες, ενδιαφέροντα κάδρα, η φύση του Περού εγγυάται για αυτά, όπως επίσης και σύντομα περάσματα σημαντικών ερμηνευτών όπως οι Kris Kristofferson, Peter Fonda, Dean Stockwell κ.α.

Είναι μυστήρια συνθήκη ο κινηματογράφος, και ο ορυμαγδός από το Adults in the room, δικαιώνει αυτή την άποψη. Πριν καν το κοινό δει την ταινία, υπάρχει μια πόλωση ανάμεσα στο αριστούργημα και στο σκουπίδι. Συμβαίνει και μια κινητοποίηση στα φόρα με φανατισμό και την αντίστοιχη τύφλα που σχεδόν πάντα συνοδεύει τα φαινόμενα φανατισμού.

Ο Κώ στας Γαβράς και ο Γιώ ργος Αρβανίτης στα γυρίσματα

Ο Κ. Γ., καταξιωμένος δημιουργός ακουμπά πάνω στο κρίσιμο εξάμηνο του ’15, που έδρασε τόσο διχαστικά στον ελληνικό πληθυσμό. Φτιάχνει την ταινία, βασισμένος στην αφήγηση του Γιάνη Βαρουφάκη, πρωταγωνιστή σε εκείνες τις εξελίξεις.

Υπάρχουν συνεπώς δυο θέματα. Πρώτον και όχι απαραίτητα σπουδαιότερο, κατά πως η κινηματογραφική αφήγηση, περιγράφει με ακρίβεια και αντικειμενικότητα τα πεπραγμένα και δεύτερον, πόσο καλό κινηματογράφο παράγει ο Γαβράς.

Για το πρώτο, θα στηριχτούμε στην άποψη του καθηγητή Γιώργου Μαργαρίτη που μας προσφέρει μια ακέραια, στέρεη απάντηση: «*…στην Ιστορία γνωρίζουμε ότι κανένα αρχείο*

δεν είναι «ουδέτερο» . Σε ότι αφορά το δεύτερο, θα ήταν ώριμο να την κρίνουμε αφού την δούμε. Τουλάχιστον αυτό μας λέει η λογική.

Στο ανισόρροπο αυτό σκηνικό αναπτύχθηκε και μια πολεμική από τις δηλώσεις Νίκου Μαστοράκη. Πριν λίγες μέρες συνομιλούσα με τον Γιώργο, πρώην συνάδελφο από τη δεκαετία του ’70, στην Καθημερινή της **Ε. Βλάχου** . Μου έλεγε λοιπόν πως η κυρία είχε εκμυστηρευτεί στον διευθυντή της εφημερίδας, ότι
«αυτός (εννοώντας τον Γιώργο), δεν πρόκειται ποτέ να γίνει Φρέντυ(ς) ή Νίκος, αλλά είναι χρυσή και χρήσιμη μετριότητα».
Οπότε με κοιτά ο Γιώργος με απορία, λέγοντας:
«Καλά ο Φρέντυ(ς) δικαίως, αλλά ο Νίκος; Ο Νίκος;»

Εννοώ ότι πέρα από την ευρύτερη εικόνα του δημοσιογράφου - σκηνοθέτη, υπήρχε και μια εκ των έσω απόρριψη για τις πρακτικές του. Διότι μπορεί να συνάρπασε την Κυρία με την αποκλειστική της θλιμμένης πριγκίπισσας όπου ντύθηκε γκαρσόνι ώστε να παρεισφρήσει στο δωμάτιό της, μπορεί να έφερε τον αέρα ενός πρωτόλειου ταμπλόιντ στην Μεσημβρινή, αλλά έως εκεί. Bingo και συνεντεύξεις στο Ε.Α.Τ - Ε.Σ.Α. είναι στίγματα μιας πορείας. Δικαίωμά του ασφαλώς. Το βλέπουμε, διότι υφίσταται, όπως βλέπουμε και τις δουλειές του στο L.A. που κάποιοι θα χαρακτήριζαν ως b movies.

Καλώς, αλλά δεν γίνεται αντιληπτή αυτή η φανατική στάση απέναντι στο Γαβρά. Είναι δυσνόητη, ακόμα και αν παραλείψουμε, το ύφος που αγγίζει, αν δεν ξεπερνά σε πολλά σημεία τα όρια της απρέπειας. Προφανώς έχει να κάνει με την Πολιτική που δηλητηριάζει την Τέχνη. Πολλές φορές συμβαίνει και το αντίθετο.
Υπάρχουν, ένθεν και ένθεν αρκετοί πρόθυμοι ως προς τούτο.
Είτε σοβαροί επαγγελματίες, είτε αστοιχείωτοι ιδεολόγοι.